

Flästa-Bladet

1937.

Något om 30. åriga kriget.

Under 1600-talet varade i
Tyskland ett krig, som kallas trettioåriga kriget.
Det kallas så därför att det varade i trettio år.
Kriget började i Prag 1618, och slutade på samma
ställe 1648. Orsaken uppstod mellan de utlösta sam-
fundens katoliker och protestanter.

Kriget började som sagt i
Prag. Där blev några protestantiska herrar utkastade
genom ett fönster, när det var ett möte. Det var genom
den händelsen kriget började. Den första häfning-
en mellan protestanter och katoliker stod på
Vita berget år 1618. Vita berget är en björshäckning
utanför Prag. En bland de kända anförarna var

Tilly. Han var en gammal man, bortåt 70 år.

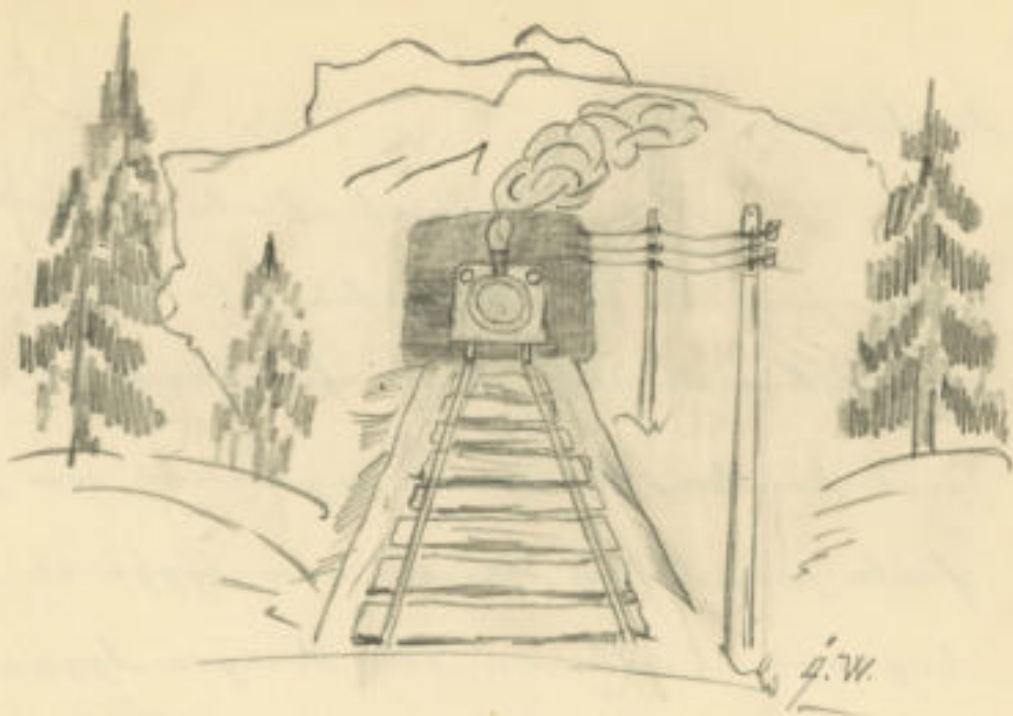
Konungen i Sverige under den tiden hette Gustav I Adolf. Svenskarna hade haft krig med Polen, så att de hade inte kunnat vara med nu. Men de kommo med enare, för att skida för sin utöfning de också, liksom alla de andra som var med i kriget. Svenskarna kommo med först år 1630. De landstego vid ön Rügen utanför Pommern. Nästa skid sked vid Magdeburg. Men innan svenskarna kom dit, måste de genom Sachsen. Sachsens kurfurst Johan Georg var protestant. Gustav Adolf frågade nu Johan Georg, om han kunde få gå igenom Sachsen. Men han blev nekad. Skiden slutade i alla fall olyckligt för protestanterna i Magdeburg.

Nästa stora skid utkämpas vid Breitenfeld år 1631. Johan Georg ville nu ha hjälp av Gustav Adolf. Det fick han också, fast han först varit hjälpsam mot Gustav Adolf. Tilly passade sig och ställde sina kupper upp på en björksäckning. Gustav Adolf och hans här fick nija sig med att stå nedanför. Tilly hade sina kupper ordnad i stora fyrkanter. Skjutvapnen var stora och tunga. Kanoner.

na var så stora och tunga, att det behöfdes 12-14 par
hästar för att dragas ett stycke. Och muskötterna var
också så tunga, att de måste ströjas på en järngaffel.
Eustas Adolff kanoner var lätta, och det behöfdes inte
så många hästar för att fräsa dessa. Så börjas striden.
Egn gängr rycker fienden in mot svenskarne. Med
ens fick Tilly se att Eustas Adolff stod uppe på höjd-
skärningen, och så hade han tagit kanonerna, och stod
nu och sköt ner mot Tilly och hans här. Då begiva de
sig därifrån. Endast några för stannade med Tilly, men
de brö sig av de öfriga. Så hade svenskarne vunnit
Ett år därefter stod ett slag
vid Lützen. Där blev en stor förlust för svenskarne som
mitte sin dubblige ledare Eustas Adolff. Tidigt på
morgnen den 6 nov 1632 skulle striden börja, men dim-
man hindrade. Klockan 11 på förmiddagen, då slaget
började. När slaget pågick en stund kom dimman till-
baka, och Eustas Adolff kom in bland fienderna och dö-
dades. De som nu fick ha befälet var Eustas Arn och en
lysk fursk vid namn Bernhard av Tümar. Sedan ut-
kämpades flera slag. Somliga var indelag och andra
var vinnor. Ett slag stod vid Nördlingen år 1634. Där blev

Justis Kon tillfångelagen och satt fången i Paris. Och
Bunhard av Tübingen han flyr sin bro. Då var svenskar-
na ännu utan anfråg, men då dock en annan huse
upp, som var villig att överlämna befälet. Det var Johan
Barni. I slaget vid Tilsenbyttel år 1641 bar Barni som
död omkring där i striden. Det var en dubblig man.
Han blev sedan begravd i Niddarholmskyrkan i Stock-
holm där kungarna begravs. Han kallas "Fonges strömk
häll". År 1648 kom äntligen freden. Både parterna var
då villiga att sluta fred, vilken sked i Westfalen.
Svenskarna fick då flera områden i nord Tyskland,
samt 5 mill R. kontant.

Lisa Fredlund.

Järnvägarnas betydelse.

Bland våra moderna samfärdsmedel är järnvägarna. Den som kom på idén att sätta ångmaskinen på en vagn, var en svensk vid namn John Ericsson. Men uppfinnaren av ångmaskinen var James Watt. Denne satt en dag och såg på när teet kokade. Då kom han att tänka på att man skulle kunna använda ångan. Och det var han som gjorde första ångmaskinen. Den har blivit mycket förbättrad sedan dess. Först satte man den på vagnar som kunde gå på

Landsvägen.

I England utlystes en tävling med ångvagnar. Där var också John Ericsson med, men det gick inte nå bra för honom, ty ett rör gick sönder. Det var en engelsman som fick första pris. Sedan började man bygga så tunga ångvagnar, att man blev tvungen bygga särskilda vägar och dessa kallas järnvägar. Den svenske järnvägsingenjören var Nils Ericsson.

Sverige beräknas ha världens längsta järnvägsnät i förhållande till folkmängden.

Man skiljer på två saker i järnvägshafiken nämligen person- och godshafik. Numera kan man fara med tåg från Lappland till Skåne.

Man började bygga järnvägar i Sverige år 1855. Numera gå tågen med elektricitet. Vi kunna ta kraften i de många vattenfallen. Kona stambanan t. ex. får sin kraft från Årängedelningen. Den linjen

går mellan Stockholm och Änge. Men det finns också
många andra linjer såsom Sömländska tvärbanan,
Ostkustbanan m. fl. Dessutom finns det tvärbanan.
En sådan är Gävle-Dalabanan och Ockelboanan.

Numera används man
tågen vid gruvorna till frakta maln. Den
längsta av dessa banor är Luleå-Ofotenbanan.
Det finns två järnvägar på Gotthland och en
på Öland.

Järnvägarna ha stor betydelse
för vårt land. Från Borås gå många
järnvägar ut i hela Sverige. Man kan
sända varor över hela vårt land bara
man sätter på adresslapp och betalar
frakt.

Åke Tallman

Gustav Vasas öden.

Alla känna vi till Gustav Vasa.
Jag vill berätta om honom. Gustav Vasa var
enligt de trovärdigaste vittnena född på
Rydboholms slott i Uppland. Han gick i
skola i Uppsala. Vid 18 års ålder följdes han
till Sten Sture d: y hov. Gustav deltog i slaget
vid Brännkyrka år 1518 och fick där bära huvud-
baneret. Den som de stredde emot var Kristian II.
Denne ville att Sten Sture skulle komma om-
bord på hans skepp, så skulle de bli vänner.
Men man avrådde Sten Sture. Då sade Kristian att
han själv ville komma till Stockholm för att under-
handla om fred. Men först skulle han ha sex män i

gisslan. Men då männen kommit ombord för Kristian
tillbaka till Danmark. Bland dessa män var
Gustav Vasa. I Danmark hölls han fången på ett
slott i östra Jylland. Han hörde talas om hur
Kristian rustade för ett nytt angrepp på Lwige. En
dag var fången försvunnen. Gustav rymde till Lybeck, ty
han tänkte att han skulle få följa med något fartyg
till Lwige. Det fick han också och landsteg i Kalmar år
1520 på våren. Gustav vågade ej stanna i Kalmar utan
fortsatte, tills han äntligen kom till Dalarna. Han
kom först till Anders Persson på Rankhyttan. Där
stannade han en tid såsom dräng. Men en piga
såg en guldstickad skjortkrage sticka upp ur hans
vadmalströja. Hon talade om detta för sin hustru.
Denne talade med Gustav i enrum och kände igen
honom, ty de hade gått i skola tillsammans i Uppsala.
Men Anders Persson tyckte att han skulle söka sig
en tryggare plats. Gustav kom då till Svent Persson på
Ornäs. Denne kände skae igen honom, ty även de hade
träffats i Uppsala. Svent lovade att hos honom kunde
Gustav vara säker för spjare. Men Svent var en slug man;
han tänkte ställa sig in hos Kristian. Han för därpå till
Kristians fogde i bergslagen. De samlade i hast ihop 20

karlar och drogo till Orns. Men Nunts kuskue förstod vad hennes make tänkte göra och hjälpte Gustav därifrån. Hon lät nämligen en av drängarna kina Gustav till prästen Jon i Svärdsjö. Men prästen tyckte ij att Gustav kunde vara säker där, och så kom han till Lven Elsson. Iven där blev han räddad undan spijarna. Till slut körde Lven Elsson honom till skogen, där han bodde under en kullfallen furu. Nu sökte man ij så mycket efter Gustav, och så började han tala till folket.

Allmogon hodge dock icke att

Kristian var gym mot några andra än stormännen, och de ville icke stida. Då flydde Gustav. Till Norge tänkte han. Men då kom det några män till Dalarna, och berättade lika som Gustav. Då lät dalkarlarna skicka efter Gustav, och han kom tillbaka, och dalkarlarna valde honom till sin hövitsman. Då började kriget. Gustav och hans folk sgrade.

På midsommardagen 1523 intog han huvudstaden och red in i den såsom Lverges konung.

Ingvar Olsson.

Hedningarnas apostel.

Hedningarnas apostel kallas den kände aposteln Paulus.

Paulus föddes i staden Tarsus i Mindre Asien. Han skulle naturligtvis gå i skolan och skickades därför till Jerusalem för att lära sig skriftena och Moses lag och sådant, ty han skulle med tiden bli en skriftlärd. Så snart han var färdig med skolan, skulle han ut i världen, han med, liksom alla andra, och då hjälpa vi honom som en av de iwigaste försäljarna mot de kristna. Men han hann inte vara med länge, förän han började tänka på annat. Han blev omvänd som man säger. Nu hade han inte intresse för försäljning längre, utan nu tänkte han mer på Jesu. Och så utskickade han till Antiochia, som

sedan liksom blev hans hemstad, och utgångspunkt.
Men till hans missionerare. Det dröjde inte länge förrän
han började fara ut och missionera.

Och så anträdde färdem till
första missioneraren. Men Paulus inte ensam. I Antiochia
hade han häffat en man vid namn Barnabas, och
dessa följde med honom. Från Antiochia for de
till Seleucia, och därifrån till sin Cypern. Innan de for
från en stad till en annan, satte till personer som skul-
le sköta om arbetet sedan apostlarnas varit därifrån,
vilka kallas de äldsta. Men de sökte efter judar, ty de
hade hört att Messias kommit men det hade inte det
andra folket. Från Cypern for de upp till Mindre Asien.
De landsteg vid staden Poge. Och därifrån for de
till Antiochia, Lystra och Derbe. I Derbe vände de om och for
er hem till Antiochia i Syrien igen.

Paulus och Barnabas fick nu
höra att folket sade, att de inte skulle få ta bed-
ningar med i församlingarna. Och därför for Paulus med
till Jerusalem för att behandla frågan. Och resultatet
blev att bedningarna skulle få tagas med i försam-
lingarna lika väl som någon annan. Detta bestämdes
år 52.

I Jerusalem hade Paulus träffat
Lilas. Denne följde nu med Paulus på andra missioner-
resan. De for från Antiochia upp till Mindre Asien, till de städer
han varit förut. Nu var de tre stycken. De fortsatte sedan
mot Frygien och Galatien, men där var det farliga had-
ler, och därför for de åt väster och kom till Troas. Där
hade Paulus en märkvärdig dröm. Han drömde att en man
på andra sidan egeiska Karet stod och vinkade åt Paulus.
Paulus tog detta som en kallelse från Gud, att han skulle
fara dit och predika. Och så kom han till Neapolis. Vida-
re till Filippi. Där blev Paulus och Lilas fängslade. Men en
natt blev det jordbälv så att fängelsets portar öppna-
des, och bejvna som fångarna var bundna med upp-
lösta. När fängseltanten fick se detta tänkte han döda
sig men då ropade Paulus: "Gör dig inget ont, ty vi äro
här alla."

Någon tid därefter blev de lö-
släppta. Vidare for han till Tessalonika, Aten och Korint.
Där blev Paulus 1½ år hos Akvilas och Priskilla. Sedan
fortsatte han till Efesus. Därifrån åkte han båt över
Medelhavet till Kusana. Och så gick han till Jerusa-
lem, och vidare till Antiochia.

Nu anträdde tredje missioner-
resan.

Han fór upp genom Tysgrun och Galatien, men ändrade riktning och kom då till Efesus. Där stannade han i 2 år. Där i staden bodde guldsmeden Demetrius, som gjorde dranakämpel och sålde åt folket. Paulus kom i måd för guldsmeden, och så blev det upplopp i staden, och Paulus höll på att bli tillfångatagen. Efter 2 år fór han emellanåt därifrån och kom till Makedonien. Efter någon tid vistelse där fór han till Jerusalem. Judarna tänkte döda Paulus, när denne skulle till Cesarea, men rusten lät braka Paulus, så att han kom skadd till Cesarea. Där förhördes han av landshövdingarna Felix och Festus, men de kunde inte finna att han gjort något rätt och tänkte därför frigöra honom, men då sade Paulus, att han ville fara till Rom och låta kejsaren döma honom, vilket han också fick. Men han frikändes även i Rom.

Paulus blev efter en tid åter fången i Rom, och är 67 led han martyrsiden.

Lisa Andlund

Jesus i Getsemane.

Jesus och hans lärjungar uppehöll sig vid Betania. De höllo just nu på med att äta påsklammet. Sedan de sjungit lovsången efter måltiden, gick Jesus och hans lärjungar ut till Oljeberg. Där fanns en örtagård, som hette Getsemane. De voro nu på väg dit. När de kommo fram tog Jesus inte alla lärjungarna med sig in dit. Han tog bara tre stycken. Dessa voro Petrus, Jakob och Johannes. De skulle för honom vara en tröst i detta våra lidande.

När de hade kommit in i örtagården sade Jesus till de tre: "Stannen kvar här, medan jag går dit bort och beder". Jesus gick därefter litet längre bort. Där föll han ned på sina knän och

och bad och sade: "Min Fader, om det är möjligt så gånge denna kalk ifrån mig. Inke min vilja, utan din." Sedan gick han tillbaka till lärjungarna, och han fann dem sovande. Då sade Jesus till Simon: "Simon förmädden I icke vaka en kort stund med mig." Vaken och bedjen att I icke må komma i frustelse." Åter gick han bort för att bedja. Han sade: "Min Fader, om det är möjligt så låt mig slippa denna kalk. Dock som du vill." Och han led så förfärligt, att hans svett blev såsom blodsdroppar, som föllo till jorden. Då visade sig för honom en ängel, och nu blev Jesus likt lugnare. Detta att en ängel visade sig för honom var ett bevis på att Jesus gjorde rätt. Sedan gick han åter till lärjungarna och fann dem sovande. Han sade då till dem: "Ja, I soven alljämt och vilar eder. Stån upp låt oss gå. Se stunden är nära, då människosonen skall bliva övertamnad i syndares händer."

Greta Nilsson.

Det våras

Det känns utligt skönt inom
mig, då jag ser att det våras. Jag är det vackert om vintern,
men det ser ju så ödligt ut bort ut då. I träderna och buskarna
är det inte så bra alls.

Men om dagarna är det ändå upp till
15 grader varmt i solen och det rinner vatten av taken av den tunga
snömassan, som ligger där. Vårfågelnarna börja komma. Både man
ser ut, ser man dem på och i träd. I dag såg jag fem stycken
stasat på skollaket. Detta var då säkert ett tydligt värtecken.
Ionsdags såg mamma en ärla, som flögade över gården och
så. Skalarerna och andra fåglar börjar bygga bonor i träderna.

Et annat värtecken är att pojkar
börjar ta kalas med om dagarna. Både det bli en liten bar
genfläck, så går det bra.

Lå ha vi flickorna och bollspelen. Jag
var först med bollen här, men nu är det många som har den
med. Det är roligt både att spela kula och boll, men mest
spelas de kular. Både flickor och pojkar.

Snart kommer blåsippor och
vilsippor. Lå snart snön smälter, kllor blåsippor fram.
Den är vackrast av alla vilda blommor i skogen. Det drojer
inte länge, förrän träden börjar få nytt liv. Då börjas det
sprut grönt på alla kvistar. Javåren är välkommen av
alla människor och djur.

Alla landsvägar börja barka upp, och man
kan vi åka ryttel på dem. Te få börja ta av oss lite blöder,
när det är så här varmt.

All ha majkarsen är också ett värbecken.
Jag är trött var vi varit Djupdal och slöjade ut till en majkase
som vi på första maj skall lända. Välkommen vår! Du är ändå
vackrast av allt, med blomster och fåglar.

Bröken Lührson.

Lärs och lärs genom Asien

Asien är ett stort land
inte bara i yttre utsträckning utan också i folkmängd.

Vi skola nu förtaga
en resa i Asien. Vi fara med båt över Balthiska
viken till Finland. Därifrån fara vi med bil
genom Finland och vidare över Ryssland. Då vi
komma in i Sibirien, få vi först se den bästa
åkerjord man kan tänka sig. Sedan fara vi
med båt efter floden Ob, och därpå fara vi
längre in i landet. Där är jordbruk och bo-
skapskötsel huvudnäring. Långt norrut har
man inte kor utan renar. Den sibiriska orten

är en bland de bästa ostar som finns. England
och Ryssland köper mycket ost från Sibirien.
Där finns också mycket smådjur såsom råv och hare.
Men det finns också ett mycket eftertraktat djur i
Sibirien, nämligen sobol.

Vi fortsätta upp mot Is-
havet där vi finna ett mycket eftertraktat djur
för kustborna nämligen sälar och valrossar.
Ljus och värme får man häruppe från sälens
späck. Man kokar nämligen han av sälens späck,
och använder det i stället för fotogen.

Vi far sedan längre ned
i landet till Mongoliet. Där är boskap, skötsel
huvudnäringen och husdjur är kameler och hästar.
I Kina är jordbruk och boskapsskötsel huvud-
näring. Men även industri finns. De mesta jord-
bruksalster är ris och majs. Mongoliet är ett
lydland under Kina. Kineserna ha också gjort
ett väldigt arbete med kinesiska murens

Vi förflytta oss sedan
till Japan, vilket endast är en stor ögrupp

Japanerna äro bekanta för att kunna måla så bra.
De kunna också tillverka skämattor, som sedan säljas
över hela världen. Ris odlas i stor mängd. Man använder
mycket vax som dragar. Industri är en av de viktigaste
näringgrenarna i landet.

Men vi måste förhålla längre
ner till Tibet. Där finns mycket kameler men även
kor. Där finns vi världens högsta bergskedja
Himalaja, och världens högsta bergstopp Mont Everest,
som är 8840 m höj. Hela Tibet består nästan bara av
bergsländ utom i norr där det finns en slätt.

Indien bebos huvudsakligen
av hinduer. Där finns en mängd giftiga ormar
såsom kobra och glasögonormar. I norr utbreder
sig den bördiga slätten Hindostan. På Hindostan
odlar man mycket ris. Till Främre Indien hör också
öen Ceylon. Därifrån får man mycket kakao. Det finns
många sorter av kakao. Främre Indien genomflytes
av floden Indus. Rida Främre och Borne Indien
äro två stora halvöar. Men från Borne Indien
går en stor halvö vid namn Malacka. Mellan

Sumatra och Malacka ligger Malacka-sundet.

Vi skola nu förflytta oss till ön Sumatra. Därifrån få vi mycket kaffe. Sumatra är nästan lika stor som hela Sverige. Öbornas värste fiende är den svarta panten. Från Java få vi det bekanta Javakaffet. Från staden Batavia utskäppas mycket kaffe.

Java är en av de vackraste öar som finns. Filippinerna är en ögrupp som består av två stora öar och en mängd småöar. De två stora öarna äro Luzon och Mindanao.

Arabien består nästan helt och hållet av den stora arabiska öknens. Landet bebos huvudsakligen av beduiner, vilka är ett mycket krigiskt folk. De tro på Allah och en profet nämligen Muhammed. De ha byggt upp stora fyrbara tempel, som araberna få gå till, när de skola hålla gudstjänst. Från städerna Mocha och Mekka utskäppas mycket kaffe. Det som skäppas ut från Mocha kallas mochakaffe, och det som skäppas ut från Mekka kallas mekkakaffe.

Syrien och Palestina ligger de gamla städerna
Jerusalem och ~~Quana~~ ~~Arabien~~ ~~is~~ ~~världens~~ ~~största~~
halvö. Araberna är ett mycket gammalt folk.

Persien är också ett ganska
stort land. Det är bergigt i hela norra delen,
men i räder mot Persiska viken och Oman-bukten
finns lågland. Mot Kaspiska havet ligger berget
Elbrus. De gamla berömda floderna Eufrat och
Tigris flyta också genom Arabien, och mellan dem
ligger Mesopotamien, det land som Abraham var
ifrån. Mellan Arabien och Afrika ligger Röda
havet och mellan Europa och Asien ligger
Uralbergen.

Det finns också en hel
mängd floder och sjöar i Asien. Den största
är Kaspiska havet. De mindre äro Aralsjön,
Bajkalsjön, Balkaschjön m. fl. Bland floderna
märkes Ob, Lena, Ganges, Bramaputra och Yang-
tsi-kiang. De största bergskedjorna äro Himalaja,
Kaukasus och Jablonibergen.

Åke Vallman

Timmerstockens ömsy.

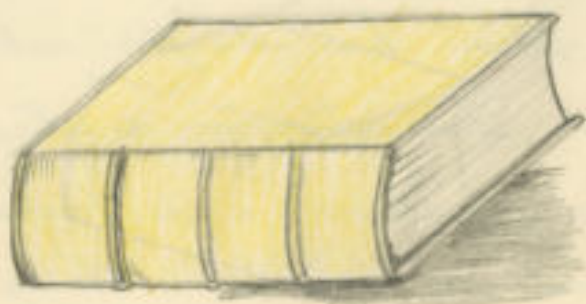
En timmerstock stod på Timapps
fopp. Han var 30 år, om inte 75 fot, det var en stor bjärn,
han var 10 tum i brösthöjd. Men han fick inte stå länge, för
han skulle till brödgården i Lottefors och lägga upp i en stalle.

En dag släpades han släp till en värla,
och lussades på. Trälle hade sjä all komma lös med lastet. Med
mycket mäda och långsamma drog ätte lastet med. Det gick
med väldig fart utför backarna, så att jag trodde jag skulle
äta av lastet, men Janne drog i kummarna, så att Trälle lugnade
sig. I det samma slungades lastet en lång bit ut nedan. D. s. fick
farbro Janne brätt att lösa kedjorna och koma om lastet. Med
våldiga prutningar fick han upp den stora bjärnen på källarna.
Såkligen voro vi framme vid sjön och stockarnas lastad till
värla. Sedan kummades de.

Tven smälte och stockarnas följde med
skinnmen till Lottefors. De bränds med kedjor, kinnades upp till kyrkan.

na. Sedan äkte de på kullen till bristgärdet, lockades, hysades och
sedan sattes de.

Josef Knull.

Johan Olof Wallin.

En av våra största män i svenska kyrkans historia är Johan Olof Wallin. Han föddes i ett fattigt underofficershem i Stora Tuna i Dalarna.

Efter mycket arbete och och många försäktelser blev han vid 20 års ålder student i Uppsala. När han sedan fullbordat sina studier, steg han i graderna och blev först domprost i Wärnerås år 1816 och sedan utnämndes han till ärkebiskop.

Men mest uppmärksammas
var han som psalmdiktare, och sin största
insats gjorde han genom 1819 års
psalmbok. Han har därför också fått
smeknamnet. "Davidskarpan i Norden".

Wallins egna psalmer äro 139 och de som
han ändrat om utgöra omkring 200.

Wallin dog år 1839. Efter
hans död fann man bland hans dik-
ter. "Dödens ängel." Wallin ligger be-
graven på nya kyrkogården i Stakholm,
och på hans gravvård stå dessa ord
inristade: "Jordens oro viker för den
frid, som varar."

Göte Trygg.

En vårddag i skogen.

Det var en söndagsmorgon jag tyckte
det var så vackert, solen lyfte högt på den klara blåa
himlen och det var verkligen riktigt skönt ute. Jag kunde
inte ta mig för och sitta inne just nu i detta värväder,
jag måste ut i det fria, det fick bli här det ville. Gunn
och jag skulle nu ha sällskap. Vi gjorde iordning några små-
gäsar att äta och lite nyölk till. Men just när vi skulle
till att gå, kom Inggerd. Hon tänkte komma till
mig. Men nu frågade hon, vart vi ämnade oss. "Ja" sade
jag, vi tänkte göra oss en promenad uti skogen, för
det är så vackert du får också följa med, om du bara vill.
Ja, jag kan väl det, men jag har inte ätit middag än, så

jag blir väl hungrig innan jag kommer hem, sade hon.
Gör du som vi, vi ha heller inte ätit middag än. Jag
tyckte det skulle vara roligare att äta i skogen.
sade jag. Då gör jag det också sade Ingegerd.

Nu uppstod frågan vart vi skulle
ställa färdin. Gja sade Ingegerd, vi kan väl gå upp
till Brattkäll, farlän det är lite långt. Det blev att
lunka på nu. När vi var i skogen, lite bortom kyran,
så hörde vi fågelkvitter överallt. Nu kom jag ihåg
blåsippor, som kommer så tidigt om våren.

Vi gå och se efter om det finns
blåsippor, när vi i alla fall är här i skogen!

Vi gingo till ett ställe, där vi visste att det brukade
vara blåsippor. I det fanns verkligen knoppar där,
men dem såg vi inte nu, för de skulle stå ut bättre
föret.

Men vi måste gå längre, om vi skulle
komma till Brattkäll i dag. Hur ska vi komma upp-
för stenarna här? Gja, det går nog lätt, men värre är
det nog för dig Gunn, vi måste väl hjälpa dig upp. Nu
är vi äntligen uppe. Jag blev hungrig, så jag måste äta.
Här är det en härlig plats att sitta

”Här är det en fin plats att sitta, så här står vi oss
ned, sade jag. Nu var det att skynda sig plocka upp både
smått och gott som vi hade i värkan. Men vi hade
inte tid att äta så länge, för vi skulle gå och leta
stogsbada på grannarna. Viingo åt ett var sitt kall.
Viingo tog i en varren bit ochrä. Nu kunde vi gå hem,
för nu ha vi gjort det vi själv önskade göra.

Låvandrade vi hemåt tillbaks. Ochrä
nu hörde vi fågelkvitter och sång. Men vad var det nu
som vi hörde larra på sidan om oss. Det hördes allt
högre och högre. Nu var det så nära, att vi såg det tyro
rött mellan träden. Sag vi rätt eller sag vi fel? Ja,
verkligt, det var Mikkel såv som kom. Inte var det
något att vara rädd för. Vi fortsatte vandringen.
Snart varo vi hemma. Vi tänkte att klockan inte
kunde vara så mycket, för solen stod ganska högt på
himmelen, Men när vi kom hem var hon i alla hälo
he. Träskan var det tomt, och vi varo hungriga igen.

Min jag ska säga, att en tvekelig afflykt var det. Över-
allt var det sjudande liv. Min so' har ju och är vären
kommit.

Richen Eriksson.

Nu ha vi åter haft sommarlov. Vi ha haft lov i två månader. Vi slutade skolan den 12 juni och började den 14 augusti.

Det har varit varmt alla dagar, så jag har badat många många gånger. Några dagar efter det vi slutat skolan for jag till Duobo, som ligger utanför Stockholm. Det var långsamt att åka så ensam hela vägen för jag åkte kl 11 på f. m. och kom inte fram före kl. 7 på kvällen. När jag kom fram, mötte min kusin Prita vid bussen, och sedan åkte vi spårvagn och bil tills vi kom fram. En dag fick jag följa Prita ner till hamnen.

Där var det många bätar. Vi var ombord på
ängrum fästland. En dag sedan var jag på Skansen
och där var så mycket att se. Först kom vi till

Rjömbuget där såg vi vanliga björnar och is-
björnar. Det såg riktigt ut när björnarna lukt.

När en av björnarna hade ett ben, så kom en
annan och tog det av honom, och så gick det
undan för undan. Men det fanns andra djur också.

En klj med två ungar såg jag. Där fanns
också en stor elefant som hette Lunkuhuss. Den
fick jag sitta på. I ett hus fanns omar och
apor. Bland omarna såg jag tignorm skallerorm
och klipporm samt svakt. I Seglora kyrka var jag
också in. Det var en vacker kyrka som också
fanns inom Skansens område. Vid samma tillfälle
såg jag kunglig post vagnen, som kom från
Danmark. Vagnen kom som rakt från Danmark
och var försänd med fyra hästar, men den hade
bara fast två från början. Vagnen var gul och
till formen som ett ägg.

En annan dag var jag till
Stockholms stad flygfält, som ligger vid Bromma

Där var det många flygmaskiner. Morbror och jag var dit en kväll, så vi inte mer än två flygmaskiner som landade. En av dem hette Allers vecko tidning."

Det var en stor transformator där, som belyste hela Stockholms stad. Kraften kom från Trängede. Det lykte hela nätterna. Det syntes så väl att det lykte där, för den var inte överbyggd som våra transformatorer.

Hos morster och morbror var jag en hel månad. Jag for därifrån den 25 juli kl. 6 på morgonen, men läget gick kl. 7,3. Från Stockholm hade jag sällskap med en tant, som hade en gosse, som hette Jan. Hon skulle till Lotterfors, så jag hade sällskap hela vägen.

Borta bra men hemma bäst.

Det är sant. Roligt är det att vara borta ibland, men bäst är det nog att vara hemma.

Britta Ohlsson

Genom taigan.

I Libirien finns en stor
uskog som kallas taigan. Jag och några kam-
rater kommo överens om att göra en resa genom
taigan. Vi tog med oss några bössor och litet
ammunition. Och så begävo vi oss ärtad. När vi
gått några mil utan några vidare äventyr
kommo vi till en koja. I den satt en man vid
bordet. Överallt på väggarna hängde skinn
av alla slag. Då förstodo vi att han var en
pälshjägare. Han bjöd oss på kaffe och mat.
Vi stannade hos pälshjägaren några dagar. Dessa
dagar voro vi ute och jagade.

En gång höll det på att
gå illa för pälsjägaren. Vi skulle gå och jaga
björn som det fanns gott om i skogen. När vi
gått ett stycke rusade en björn ut ur bus-
karna och slog lössan ur handen på päls-
jägaren och skulle just kraupa honom till
döds mellan sina ramar då tog jag ett
säkert sikte på björnen och sköt. Björnen
störtade omkull stendöd. Pälsjägaren fick sig
några sär av björnens klor men det var inte
så farligt. Vi fläddade björnen och styckade köttet.
Sedan turo vi hem det till kogan. På morgonen
fortsatte vi vår färd. När vi kom fram till en
sjö, mötte vi en man som höjde lössan och
tänkte skjuta oss, och om vi inte sagt att vi
voro vänner har han gjort det. Han talade om för
oss att det fanns banditer i närheten. Vi hade inte
gått så långt förrän vi täffade på banditerna. De
bundo händerna på oss och förde oss till en koja
i skogen. På natten låg vi och försökte göra oss pi-
präa repen. Så fick en av oss loss repen och han tog

Så kniven och skar upp ropen på oss andra. Sedan
rymde vi. När vi kom en par kilometer stötte
vi på en by. Där lade vi oss och sov ända till
längt fram på morgonen. Sedan gick vi till en
gård och fick litet mat. Därpå köpte vi färdbiljetter
och for hem till Løvege igen.

Ånar Olsson.

Människan som jag mötte

Det finns många slag av människor. Någ har jag mött många men inte minns jag alla.

En dag då vi var i skolan, det var föresten på middagsrasten. Då kom en karl gående på vägen. Han hade två hundar med sig. Jag och några flickor till var inne i skolsalen, för jag var vakt den veckan, så jag höll på att sova. Jag skulle till skrubben efter soven och så fick jag se att barnen stod nere vid skåpet, och på vägen gick en karl. Och så såg jag, att barnen började springa uppåt skolgården och bakom uthuset, och så kom karlen efter. Jag skyndade mig in i skolsalen och

frågade om. Så fingo vi höra att det kom någon i
avklädningsrummet, och så ryckte dörren upp, och in
kommer karlen. Det första han frågade om, var var
maget var bodd. Vi svarade, att han bodde på den
sine våningen. Och så bytte han handen åt oss, och
sade, att han skulle låra oss rita hus, och så smäll-
de han igen dörren. Jag blev så rädd, att jag höll
på att svimma. Det fastnade riktigt i minnet på
mig, så jag tror, att jag aldrig glömmet det.

En annan gång kom jag
till Per Hansson för att handla. När jag handlat
färdigt, kom en gammal farbror. Han sade, att
jag skulle stanna en stund, så skulle jag få någon-
ting gott av honom. Han stod där och tittade på god-
sakarna. Till sist bestämde han sig för att ge mig
en tobakboll. Jag smakade på den, så god den
var! Visserligen kostar en tobakboll bara 5 öre, men ha-
de det varit en snäll farbror, hade han inte givit
mig någon. Det var en snäll farbror, tyckte jag. Jag
vet inte riktigt vad han heter, men jag tror, att
han heter Alvar till efternamn.

En dag i vintras kom en

gärdshandlare till oss. Han hade en stor servisch.
I den hade han underkläder, skumpon, kammar,
brälar, hufvappur m. m. Han var förresten en gammal
skickig karl, med svart lockigt hår och stora, vackra
ögon. Han var väl så där en 30-40 år gammal. Han undra-
de om han kunde få göra någon affär med oss. Så
bjöf vi ett ett par skumpon av timmen för 2,50 kr.
Det blev han mycket glad för. Han sade, att det
inte gick så bra med affärerna, för att folk sade att
de inte hade några pengar. Sedan ville han ha
en smörgås med mjölk till, vilket han också fick.
När han så fått detta, ville han räkna sig, vilket
han också fick göra. Det var mycket kallt den dagen,
så man blir alldeles tröt om näsan, bara man
kiffade ut lite. Det var bokst. -15°. När han var
viktigt varm, sade han att han måste gå vidare,
som han också gjorde. Men innan han gick, tacka-
de han.

Lina Fredlund.

När vi säga ordet långfredag, tänka vi närmast på Jesus av Nazaret, som lid och dog på den dagen. På torsdagsnatten hade man förhört Jesus, och tidigt på fredagsmorgonen fördes han ut för att korsfästas. När man gick för att korsfästa Jesus, så gingo kvinnor efter och grät. Då sade Jesus till dem: "I Jerusalems döttrar, gräten icke över mig, utan gräten över ulla själva och över ulla barn."

Lä kom man fram till den plats, där han skulle korsfästas. Klockan 9 på morgonen korsfästes han, tillsammans med två rövare, den ene på hans vänstra sida, och den andra på hans högra. Folket, som stod och såg på, började då häna honom

och sade: "Andra har han hjälpt, nu må han hjälpa sig själv, om han är Guds smorde." Också en av rövarna smädade honom och sade: "Om du är Messias, hjälp då dig själv och oss." Då tillrättavisade honom den andre och sade: "Fruktar icke täller du Gud, du som står under samma dom. Vi lida vad våra gärningar äro värda, men denne man har intet ont gjort." Sedan sade han till Jesus: "Huru tänk på mig, när du kommer i ditt rike." Då sade Jesus: "Lanneligen säger jag dig, i dag skall du vara med mig i Paradiset."

Vid Jesu kors stod hans moder och några andra kvinnor. När Jesus såg sin moder och Johannes, lärjungen som han älskade, sade han: "Moder, se din son." Och till Johannes sade han: "Se din moder," och från den dagen tog Johannes henne till sig.

Men vid sjätte timmen kom över landet ett mörker, som varade ända till nionde timmen. Då ropade Jesus med hög röst: "Min Gud, min Gud, varför har du

övergivit mig! Sedan sade han: jag löstar. Då tog man en
svamp och fyllde den med ättikvin och förde den till hans
mun. När Jesus tagit emot det, sade han: "Fader i dina hän-
der befaller jag min ande." Och då gav han upp andan.

Och så rämnade förlätn i
templet i två stycken uppifrån och ända ned, och lorgen skalv.
När de, som höll vakt om Jesus, sågo detta, sade de: För-
visso var denne Guds son."

Ingvar Olsson.

Härs och tvärs genom Asien.

Vi tänka nu att vi är i staden Tomsk
i Sibirien och att vi gör en vandring genom
Asien. Vi resa med tåg till staden Irkutsk, därifrån
se vi sjön Bajkal. Så fortalka vi ända ner till
Peking. Under vägen det får vi äha genom stora landskap.

I staden Peking är det mycket
folk. Där far spårvagnar och bilar om varann.

Sedan äha vi till Tientsin. Där
är det lika som i Peking. Från Tientsin äha vi med
ångbåt till Tjanghaj. Under färdlen det hittade vi på
en fiskerbåt, som håll på att förlura, men vi kom till
undräkning i nio minuter. Vi loge upp berättningen på
vår ängare. Så loge vi också den andra fiskerbåten på
släp, och den fingo de loge i Tjanghaj. I Tjanghaj loge

vi på ett hotell, där det var ryggigt och härblikt. Innan
vi krögo till höjs, så skulle vi ha en riktig måltid. På
morgonen efter var det regnader men vi fortsatte vår resa ändå.
Nu fore vi upp för floden Janghekrang. Det var en bördig
floddal och vi fortsatte ändå upp till staden Kanton. Därifrån
fortsatt vi med båg till Kanton.

Från Kanton stälde vi färd
till Saigon i börje Indien och vidare i bit till Bangkok.
Bangkok är modern stad med vackra byggnader. Därifrån
fortsatt vi med båg till Singapor, och vidare på bit genom
Malackarundet ändå upp till Meropotamien till en stad
vid namn Bava. Därifrån råk vi till Bagdad med båg. Från
Bagdad lög vi vägen till Damaskus. Det är en gammal stad
från gamla testamente till. Så besöka vi Jerusalem. Där
är det inte nu så vackert som det var förr. Där börja på
vägen kommer en herde med sina får. Vi påminna oss fornviden.

Från Jerusalem så fortsatta vi upp
till Turkiet, där stanna vi i staden Angora. Det är
Turkiets huvudstad. Sedan vi besikt Angora så fortsatte vi med
båg till Baku, och där vi besikt Baku riktigt fortsatte vi
uppför floden Ural till Tjumen och Tobolsk. Sist besikte
vi Tomsk där började vår resa genom Asien.

Kans Anderson.

Harens äventyr.

Det fanns en hare i skogen,
han var föresten från Flästa by där
sax jag sett honom. Jag var en dag ute
för att åka skidor. Jag åkte ovantör
Buglunds och där träffade jag på ha-
ren. Harar brukar ofta byta om viltres-
ort. De kunna också springa fort, ty
de ha så långa bakben men ganska korta
framben. Harar brukar ofta vara rädda
av sig, så bara de höra ett knyst, springa
de och gömma sig, men den hare, som
jag träffade på, var inte rädd för mig.
Han stannade mit i skidspjåret och
klippte med öronen. Det var nära
att jag åkt på honom, för det var
medbacke och svårt att hålla balansen,
men jag lyckades stanna

Det fanns också en räv i närheten. Han hade en tid legat och vaktat en hönsgård, men hönsen ville inte komma ut. De hade väl sett räven eller också var det deras matmoder, som inte ville släppa ut dem. De kamma då i allafall inte ut. Rävns sålamo tog slut och han gick ut i skogen. Där träffade han på haren. "God dag," sade räven. "Vad vill du mig?" svarade haren. "Jag fick inte någon frukost i morse, för hönsen ville inte komma ut, och det svider i min mage," sade räven. "Inte behöver du väl träffa mig för det," sade haren. "Jo jag vill ha dig till middag i dag," sade räven. "Du skulle kunna ta mig först," sade haren och satte iväg med lång spång och räven hack i håk efter. Men en hare är mycket kvikare än en räv. Han gjorde krakar och krumbukter och slutligen tog han ett långt spång åt sidan och försvann så i ett busknär.

Räven nosade och frös både länge och
väl, men något spår efter karen
kunde han inte finna. Räven blev
förstärks snopen, men karen var glad
att ha sluppit så lätt.

Jesus i Getsemane

Sedan Jesus och hans lärjungar
sjungit lovsången, gingo de ut till en
örtagård. Då de kommit till grinden
tog han Petrus Jakob och Johannes med sig
längre in i örtagården. Och han begynte
bedrövas och ångslas och sade: Min själ
är djupt bedrövad, stannen kvar här och
vakna med mig, medan jag dit bort och bieder

Så gick han litet längre bort

och föll ned på sina knän och sade: Min Fader,
om det är möjligt så gånge denna kalk ifrån
mig, dock icke såsom jag vill utan såsom du
vill."

Så gick han tillbaka till sina
lärlingar och fann dem sovande. Då sade Jesus:
"Simon, sover du, förmädde du då icke vaka
en kort stund? Vaken och bedjen att I icke
man komma i frestelse!" Så gick han äter bort
och bad och sade: Min Fader, om detta icke
kan gå ifrån mig utan jag måste dricka
denna kalk, så ske din vilja."

Så gick han tillbaka och
fann dem äter sovande, men denna gång lät
han dem vara och gick icke tillbaka. Och hans
svett blev såsom blodsdroppar, som föllo
ned på marken. Men en ängel kom och styrkte
honem.

För tredje gången gick han
tillbaka och sade: 'Ja, I soven alltjämt och
vilan edes. Se stunden är nära, då människosonen
skall bliva överlämnad i syndares händer. Stå
upp och låtom oss gå, ty den är nära som förrådet
mig.'

Hemma i backarna.

Vi ha många backar där hemma. Somliga äro branta och somliga små. Nedanför Vesthies är det en backe som vi brukar åka i, när vi komma hem från skolan. Den är inte så brant, men det går ganska fort där ändå. Vi brukar bygga stup där, och då tärta vi om vour som kan hoppa längst.

En dag när jag skulle hoppa till, så körde jag ombull och bröt av ena skidan, så att jag måste gå hem. Sedan jag kommit hem, så kittade jag i sparbössan, och till all lycka så fann jag där så mycket pengar att jag kunde köpa en ny skida. Dagen därefter tog jag pengar med, när

jag gick till skolan, för att köpa en ny skida,
när jag gick hem.

När jag kommit hem från skolan,
så bar jag in ved och vatten. Sen for jag till Hans
Andersson. När jag kom dit, höll Hans på att spämma
på sig skidorna. Då for vi till Lillberget ovanför Berg-
hunds. Det gick med en hemsk fart så att vi körde
omkull ibland. Medan jag höll på att äta, så hade
Hans gjort ett stup, som var en meter högt.

Nu skulle vi tävla om vem som
hoppade längst. Men vi kom precis lika båda två, men
så skulle Hans försöka hoppa i riktigt, så han
skulle bli först, men när han hoppade till, så föll
han på huvudet och gjorde sig riktigt illa, så vi måste
fara hem.

Folke Lindblom.

Förenta staterna.

Amerika är det näst största världsdelen, den är ungefär fyra gånger så stor som Europa. Amerika är uppdelat i tre stora delar: Nordamerika, Mellanamerika och Sydamerika. Förenta staterna ligger i Nordamerika. De staterna kallas även U.S.A.

Landet upptar ungefär 10 miljoner km² i areal.

Allgömsbergen, Klippbergen och Tarkatbergen innehåller mycket stora rikedomar i form av guld, silver, koppar, järn, kiselsten samt petroleum, vilka även utnyttjas. Floden Mississipi utbuder sig en stor slätt, som kallas Mississippislettan och är mycket fruktbar. Slättarna kallas för prairie.

U.S.A:s största sjö är Stora Saltjön.
Den största floden är Mississipi-Minouri.

Den är även jordens längsta flod, och är ungefär 7 tusen km lång. Det finns även ett antal mindre floder såsom Rio Colorado, Columbia och Ohio.

Folket brukar sig i allmänhet av jordbruk och boskapskötsel samt industri. Det som odlas mest är majs, vet, sockerrot samt bomull. Det är även amerikanska som bestämmas värdspricket på dessa varor. Egendomarerna i nordstaterna kallas *farmes*, men i sydstaterna kallas *de plantages*.

Befolkningen utgörs av blandfolk. Det är skandinaver, tyskar, engelsmän, fransmän, spanskar och italiener.

Första staterna består av omkring 36 stater. Var och en av dessa stater styrs av en guvernör, och över dem står en president.

Någon egentlig stadsbygd finns ej, men det finns många och stora fabriksanläggningar. Bland dessa utmärkas sig mormonerna vilka även kallas sig "de rätta lagarnas heliga", och de bo omkring St. Saltjön.

Huvudstaden är Washington. Där finns det s. k. Vita huset. Där samlas riksdagen, som kallas kongressen, vilken är indelat i två kamrar.

New York är den största staden. En annan
är New Orleans. Västfrån utköp par mycket bomull. Chicago har
världens största slakteri. Från Boston exporteras mycket konvost.
Baltimore och Detroit ha stora järn och tillverksstäder. Från Balti-
more utköp par även mycket petroleum. San Francisco och Los
Angeles på västkusten ha stora skipprefekt.

Kans-Löjden Eriksson

En vårdag i skogen.

Fårns det härligare än
en vårdag i skogen när solen skiner och luften
är fylld av fågelsång!

När man än går, så
ser man allt det börjar bli vår. Se bara
på björkarna, de börja att knoppas, gräset

sprutte och bleu grönt, och här och var litta
blännpån fram ur sin svarta mull, det är
ju roten som har skänkt dem kraft att
leva upp igen. Här och var finns det små kvar,
men roten har hårt på den, så att den har
smält och blivit små bäckar. Dessa har vidgat
ut sig till sjöar och floder, vid var strand
vide och al buga sakta för vinden.

Här kommer herr hase. Han känner
ockra att det är var, för han håller på
att byta om påls. Och paret Mickel rör är
ute och tar sig en morgenspromenad, men
deras små rara ungar ligga nog hemma i lyan
och rova, för det är ganska tidigt.

Här i våra trakter se vi aldrig
någon björn, men kommer man längre uppåt
nordliga trakter, där skogen blir längre och
djupare, så träffar man nog skogens konung.
Nu har han nog lämnat sitt ide.

När man går i skogen en vardag,
för man också se fåglar. Se där flyger en

läika, hon vingar sig högt mot skyn, och hennes drillar höras över hela bakken.

Lådekailan är också en av dem som har letat vägen till Norden. An ha inte gåken och kastarna kommit, men vi få väl vänta dem snart. E koren har jag inte sett förrän nu. Men han har väl varit på uppställningsfärd och så väl nu på väg hem till de rina.

Na ställer jag mina steg hemåt till byggen igen. King gårdarna där har det också brjät bli väi, och nu börjar väi-arbetet.

Medan jag går här och tänker på allt i den vackra naturen och undrar hur det ser ut här nästa väi, så dalas roten sakta bortom bergen.

Britta Ohlsson

Växter och dess indelning

Det finns mycket kända växter, men det finns också växter som äro okända för vetenskapen. Den man som indelade växterna i grupper och ordningar var Karl von Linné, vilken var en av vårt lands största män. Han indelade växterna efter ständare och pistiller. En växt består av rot, stam, blad och blomma.

Den största gruppen är korgväxterna. De ha fått sitt namn därför att blombladen sitta liksom i en korg. Det finns omkring 13000 olika slag av korgväxterna. Den största korgväxten i Sverige är solrosen. Den har stora, tunglika blommor vid kanten som kallas kantblommor de som sitta mitt i blomman

kallas distblommor, de äro rör- eller hattformiga.
Men det finns många andra blommor såsom aster,
prästkrag, balderbrä och blåklint m. fl. Aster
är en prydnadsväxt som finns i nästan varje
gård. Prästkrag är en vild växt, som finns nästan
överallt och människorna kallar den för ogräs
om den kommer in i trädgården. Balderbrä är lika
prästkragen i färgen den enda skillnaden är att
balderbrä finns i stora stånd men på prästkragen
växer endast en blomma på varje stam. Alla slag
av kistlar höra också till korgväxterna. Några av
kistlarna äro äkerkistel, kiertistel och kardborren.

Läppväxterna ha ha fått
sitt namn av att de ha läppformiga blommor.
Några läppväxter är vitplister, rödplister samt
timjan, men det finns också många andra. Vitplister
ha som det hörs en vit färg. Rödplister däremot
ha röd. Timjan är en krydda, som också hör till
läppväxterna.

Ljungväxterna är den tredje
i ordningen. Stammen är mycket förgrenad, så den
liknar en liten buske. Det finns många ljung-
växter såsom blåbärris, lingonris vanlig ljung

och klockljung. Lingon gör man även sylt av och den kallas då lingonsylt. Man plockar mycket lingon i Sverige, och dessa säljes sedan till Tyskland. Vanlig ljung växer nästan överallt i skogen. De ställen där ljungen växer kallas ljungheder, dessa äro ofta stora.

Flockväternas blommor sitta i flock därför ha de fått sitt namn. Några namn på flockväterna skall jag också tala om. De äro anis, persilja, palsternacka och morot. Anis växer inte i Sverige utan vi få det från Holland. Persilja är en mycket vanlig krydda, som finns i nästan varje gård. Palsternackorna höra också till ena Sveriges förnämsta kökväter. Dessa växter ha små blommor som sitta tillsammans i stora flockar vilket gör dem lätt synliga.

Till ärtväterna höra både ärtor och bönor. Ärtväternas blommor bestå av seglet, vingarna och kölen. Dessa växter ha balfärliga frukter. Jag skall nu räkna upp några av ärtväterna de äro böndböna, krypböna, sojaböna, störböna och vicker.

Rowäterna är också en stor

växtfamilj. Dessa växter locka till sig insekterna med sina vackra blommor. Många rosväxter ha till försvarsmiddel van taggar, som kallas tornar. Kypor, hägg, päronhäd och mandelträd höra hit. Den sistnämnda sorten finns inte i Sverige men alla de övriga finns.

Korsväxterna ha fått sitt namn av att blommorna sitta i kors. Korsväxterna alskar mycket honung, därför äro de flitigt besökta av bin. Rapsplantan hör till denna växtfamilj. Ur rapsfröna pressas en olja, som går under namn rapsolja, och det som sedan blir kvar av fröna göres foderkakor, som kallas rapskakor. Men det finns många andra växter såsom rova, kålrot, äkerkål och rapsrova, som kom till Sverige på 1700-talet med utväde från Ryssland.

Sippväxterna äro mycket vackra. De locka till sig insekterna genom sina vackra blommor. De sippväxterna i Sverige blomma först blåsippor. Några prydnadsväxter är akleja, riddarsporre och pion. De vilda vackra är blåsippa, vitlippa, smorblomma, svalört och kabbelkan.

Hängväxterna ha små blommor. Dessa växter är s. k. vindblommor d. v. s. ståndarmjölöt

spredes med vinden. Till dessa växer räknas ek, bok, björk,
pil och hassel, främ vilken man får hasselrötter.

Liljeväxterna ha s. k. isekblommor.

De höra till vårt lands vackraste prydnadsväxter. Till lilje-
växterna räknas all lilja, tulpan, krokus och löksorterna.
Till löksorterna räknas rödlök, syltlök, prästök och purjo-
lök. Av hölsväxterna odlas sparris m. fl.

Storväxterna ha vindblommor.

Dessa växer växa mycket gärna på fetlig mark. De ha den bety-
delsen att de kunna förvandla grunda vattenomlingar till
odlingsbar mark. Av jernskären blir det nog snart en torv-
mosse, och litet längre fram i tiden kommer det nog att bli
odlingsbar mark.

Gräsväxterna ha som storväxterna
vindblommor. Bland utländska gräsväxter märkas bam-
burör, majs och sockerrör, och av våra svenska märkas
kvickrot, ängskantle och kmotij. Det finns stora stätter
som det inte väder annat än gräs på och dessa kallas
lå prärie. På dessa stätter beta stora hjordar av bufflar.

Barrväxterna ha också vindblommor. Till denna
växtfamilj räknas alla barrträd. I Sverige växa gran, tall och även
lärkträd. Bland de utländska märkas mammutträd som är det
största träd på jorden, det väder i Kalifornien.

Åke Vallman

Vår modernisering genom tiderna

Vår modernisering är jordbruket. Våra förfäder började med att odla upp en åkerlagge här och en där och sådde ut litet här eller var till att börja med, sedan odlade de ännu mer, och till sist fick man stora sammanhängande områden. Men fick ägarna en bit här och en bit där, och eftersom bitarna nu i regel blev små, ja ofta så små att man inte kunde rända på dem med en häst, blev de värna att sköta. Dessutom fann bönderna på att man skulle dela jorden allteftersom bitarna lägo i solen eller i skuggan, så att varje bonde skulle få en bit i skuggan och en på de skullen, där det var soligt, därigenom.

blev bitarna ännu mer kringrymda och ännu svårare
att bruka, man så blev det också ofta hungersnöd.

På 1700-talet genomfördes
skifte. Då berättades, att man inte fick ha jord
på mer än 9 ställen, ty man förstod att då jorden
var så sömradelad och ännu spridda på så många stäl-
len så blev det en bidragande orsak till hungersnöd.
Man kunde man sköta jorden bättre, varför man också
fick stora skörden.

Ungefär samtidigt genomfördes
skifte. Därmed menas att man sådde på två haljo-
delar av jorden och lät en haljo del ligga i bädd. Först
kulle man sått på bara hälften, medan den andra halvan
lag i bädd. Så fick man nu ännu mer att så på.

I mitten av 1800-talet tog
man steget fullt ut och genomförde skifte. Nu när man
fick jorden på ett ställe, kunde man sköta den ännu
bättre, och framgångarna utblev ej heller. Man fick nu
dubbelt, ja, tredubbelt så stora skörden mot förr.

En annan bidragande orsak,
var att man började använda sig av råvatten, därmed var
den att man odlade olika växter på jorden olika år, t. ex.
första året hövster, andra året korn, tredje året sig o. s. v.
De olika växterna ha olika näring. Om man t. ex. odlar

en värd att är, så ser den ett slags väring, och ett annat slag
Hänsparat. starka är också man en värd som teknisk just
den väringen. Den som har man en modern maskin, så
att arbetet går fortare. En sådan är redningsmaskin samt
släppmaskin och sköldmaskin.

Hans-Göran Eriksson.

